

ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

Kool lähtub eeldusest, et õpilased on erinevad nii sotsiaalselt kui vaimselt tasandilt. Õppetöö käigus selgitavad õpetajad välja diferentseerituse lähtuvalt õpilaste erinevatest võimetest ja vajadustest, kasutades selleks erinevaid meetodeid ja ressursse. Hariduslike erivajadustega õpilane on:

- eriliselt andekas
- õpiraskustega
- terviserikkega
- puudega
- käitumis- ja tundeeluhäirega
- pikemat aega õppes eemal viibinud
- kooli õppekeelt ebapiisavalt valdaja

Sõltuvalt õpilase hariduslikest erivajadustest võib kool teha õpilasele muudatusi või kohandusi:

- õppe ajas
- õppe sisus
- õppeprotsessis
- õpikeskkonnas
- õpitulemustes

Nende muudatuste tegemiseks kaasatakse ka õpilase vanem. Õpiraskustega õpilaste puhul eelneb muudatuste tegemisele tihe tugivõrgustiku töö (kool – kodu; õpilane – õpetaja – lapsevanem; sotsiaalpedagoog; psühholoog; logopeed).

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduseks koolis on võimalus rakendada järgmisi süsteeme:

- ainekonsultatsioonid
- pikapäevarühm
- tugikaart
- individuaalne õppekava
- logopeediline abi
- psühholoogi abi
- sotsiaalpedagoogi abi
- HEV-koordinaatori abi
- koduõpe
- väikeklass
- täiendav õppetöö pärast õppeperioodi lõppu

- täiendav töö andekate lastega

Ainekonsultatsioonid

1. Igal aineõpetajal toimub vähemalt kord nädalas ainekonsultatsioon.
2. Ainekonsultatsioonide graafik on avaldatud kooli kodulehel ja õpilaste infostendil.
3. Õpetaja (klassijuhataja või aineõpetaja) informeerib lapsevanemaid õpilase ainekonsultatsiooni vajalikkusest ja selles osalemist õpilaspäeviku või e-kooli kaudu.
4. Ainekonsultatsioonidel osalemine on kasulik kõigile õpilastele. Valikuliselt kasutavad seda võimalust õpilased, kes oma õppetööga toime tulevad.
5. Ainekonsultatsioonidel osalemine on kohustuslik õpilastele, kes õppetöös maha jäävad.
6. Ainekonsultatsioonid võimaldavad nii õpiabi kui järelevastamist.
7. Töös mahajääjatega võib aineõpetaja oma äranägemise järgi kasutada ka kaasõpilaste abi, määrates nn “tugiõpilase”.
8. Ainekonsultatsioonid võimaldavad õpetajal õpilasega individuaalselt tööd teha.
9. Õpilastel on võimalus saada abi referaatide koostamiseks, ainetundide ettevalmistamiseks, lisamaterjali, abimaterjali või kordava materjali läbitöötamiseks.

Pikapäevarühm

1. Töötab iga päev ja on avatud 1. – 5. klassi õpilastele. (Vajadusel saab teha erisusi ka vanematele õpilastele)
2. Pikapäevarühma töö on organiseeritud vastavalt pikapäevarühma tööplaanile.
3. Õpiraskustega õpilaste pikapäevarühmas osalemisel on pöhirõhk õpiabi osutamisel ja koduste tööde täitmisel.

Tugikaart

1. Õpilasele, kelle õppeedukus ühes või mitmes õppeaines on pikemat aega „puudulik” või „nõrk”, võib õppenõukogu aineõpetaja nõusolekul määrata tugikaardi.
2. Tugikaardi määramisest teavitab õpilast aineõpetaja ja klassijuhataja.
3. Tugikaardi määramisest teavitab lapsevanemat klassijuhataja läbi õpilaspäeviku või e-kooli.
4. Tugikaart eeldab aineõpetaja poolt õpilasele antavaid individuaalseid järeleaitamistunde.

5. Aineõpetaja koostab kokkuleppel õpilasega talle eraldi graafiku, kuhu on kuupäevaliselt kantud järgiõppimisvõimalused ja järelevastamise ajad.
6. Õppetöö toimumist tõendab õpetaja tugikaardil oma allkirjaga ja hindegaga.
7. Õppetöö teadlikkusest ja toimumisest informeeritud lapsevanem tõendab tugikaardil seda oma allkirjaga.
8. Kontrolli tugikaartidega töötamisel teostab õppealajuhataja.

Individuaalne õppekava

1. Individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, mis loob tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks.
2. Individuaalse õppekava koostamise aluseks on pedagoogilised, psühholoogilised ja meditsiinilised uuringud.
3. Individuaalse õppekava koostamine on lubatud mistahes kooliastmes.
4. Individuaalne õppekava koostatakse kooli õppekava alusel ja see on vähendatud nõudmistega õppekava teatud õppeperioodiks.
5. Õpitulemused individuaalse õppekava alusel peavad olema vähemalt rahuldavad.
6. Individuaalne õppekava algatatakse kas õpilase/ lapsevanema või kooli taotlusel.
7. Kooli taotlusel algatatakse individuaalne õppekava juhul, kui muud õpiabisüsteemid pole andnud soovitud tulemusi.
8. Individuaalse õppekava algatamine õpilase / lapsevanema poolt:
  - 8.1. Õpilane/ lapsevanem esitab kooli direktorile põhjendatud kirjaliku taotluse.
  - 8.2. Direktor vaatab taotluse läbi ja vastavalt pedagoogilistele ja meditsiinilistele uuringutele teeb otsuse, kas koostada õpilasele individuaalne õppekava või jätta taotlus rahuldamata.
  - 8.3. Keeldumise vormistab direktor käskkirjaga, tuues välja keeldumise põhjused ning teeb selle õpilasele/ vanemale teatavaks posti teel kättetoimetamisega.
9. Individuaalse õppekava algatamine kooli poolt:
  - 9.1. Kooli poolt algatamise otsustab õppenõukogu.
  - 9.2. Sellest teavitatakse kirjalikult koheselt õpilast/ vanemat, tuues ära põhjused, mis tingivad individuaalse õppekava koostamise vajaduse.
  - 9.3. Õpilasel/ vanemal on õigus teavitada kirjalikult kooli kümne tööpäeva jooksul, arvestades teate kättesaamisest, kas nõustub või keeldub individuaalse õppekava rakendamiseks.

- 9.4. Keeldumise esitamisel lõpetab kool individuaalse õppekava koostamise menetluse.

10. Individuaalse õppekava koostamine, vormistamine ja rakendamine:

- 10.1. Koostamist juhendab õppealajuhataja
- 10.2. Rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga
- 10.3. Rakendamise otsuses tuuakse ära:
- õpilase üldised andmed
  - rakendamise põhjused
  - aluseks võetav õppekava
  - õppeaine(d) ja õpitulemused
  - rakendamise aeg
  - tulemuste hindamise kord
  - koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused
  - koostatakse aineõpetaja(te), lapsevanema, logopeedi, psühholoogi, sotsiaaltöötaja koostöös
  - rakendamise otsus tehakse õpilasele/ vanemale teatavaks kümne päeva jooksul pärast selle kinnitamist posti teel kättetoimetamisega
  - individuaalse õppekavaga on õpilasel/ vanemal võimalus tutvuda koolis

Logopeediline abi

1. Kooli tüüpkoosseisuga on eraldatud 0,4 logopeedi ametikohta.
2. Logopeed töötab koolis kõne-, lugemis- ja kirjutamispuuetega õpilastega 9 tundi nädalas.
3. Abi vajavad õpilased määratakse septembri kuu jooksul logopeedi poolt koostöös keeleõpetajatega.
4. Logopeed töötab õpilaste gruppidega klasside kaupa vastavalt töögraafiku alusel.
5. Logopeedilise abi tööd koordineerib õppealajuhataja.
6. Iga veerandi lõpus vaadatakse abivajavate õpilaste nimekiri läbi ja tehakse koos logopeedi ja aineõpetajatega otsused, kas mõni õpilane logopeedilisest abist vabastada või mõni logopeedilisse rühma juurde määrata.

Psühholoogi abi

1. Psühholoogi abiteenust osutab koolile Jõgevamaa Nõustajate Ühendus
2. Kaks – kolm korda kuus viibib koolis psühholoog.

3. Nõustamisele saab õpilast suunata lapsevanema nõusolekul klassijuhataja, aineõpetaja või sotsiaalpedagoogi soovitusel.
4. Psühholoog viib läbi ka kutsenõustamist 8. ja 9. klassile.
5. Erinevaid nõustamisi saab ka koha pealt nii Jõgevamaa Nõustajate Ühendusest, kui ka Jõgevamaa Nõustamiskeskusest Rajaleidja.

Sotsiaalpedagoogi abi

1. Koolikohustuse mittetäitmine.
2. Õigusrikkumised koolis.
3. Kohanemiskasvatus.
4. Käitumiskasvatus.
5. Õpilase ja õpetaja vahelised konfliktid.
6. Õpilase tunnist eemaldamine.
7. Perekonna majanduslikud raskused, sotsiaalabi vajaduse väljaselgitamine ja organiseerimine.
8. Õpilane on näljane, pidevalt väsinud, hoolitsemata.
9. Kahtlus keelatud ainete tarbimises.
10. Õpilane on tõrjutud.
11. Õpilase elukäigu planeerimine jooksvalt kooli ajal või pärast selle lõpetamist.
12. Õpilase ja lapsevanema nõustamine.
13. Õpilase suunamine psühholoogi, vajadusel psühhiaatri vastuvõtule.

HEV-koordinaatori abi

1. Õpilaste erivajaduste varajane märkamine.
2. Õpilaste erivajaduste määratlemisel varane tugiteenuste rakendamine.
3. Õpilaste erivajadustest lähtuvalt neile soodsa õpi- ja arengukeskkonna loomine.
4. Õpilase perekonna kaasamine lapse õppe- ja arengutegevustesse.
5. Spetsialistide kaasamine õpilase õppe- ja arengutegevustesse, meeskonna- ja võrgustikutöö.

Koduõpe

1. Õpilasele, kelle tervislikust seisundist tulenevad hariduslikud erivajadused ei võimalda tal osaleda kooli ruumides toimivas õppetöös loob vallavalitsus koostöös kooliga võimalused õppetöökse väljaspool kooli.
2. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel ja nõustamiskomisjoni soovitusel.
3. Vanem esitab kooli direktorile kirjaliku taotluse, milles toob ära tervislikel põhjustel koduõppele viimise põhjused.

4. Nõustamiskomisjon võib koduõppe rakendamist soovitada kuni kolmeks aastaks, mille järel vaadatakse üle koduõppe pikendamise vajadus.
5. Minimaalne koduõppe kestus on kaks õppeveerandit.
6. Otsuse koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.
7. Kool koostab õpilasele koostöös vanemaga tema võimeid ja erivajadusi arvestades individuaalse õppekava, milles määratakse ära ka hindamise korraldus.
8. Kooli poolt juhendatud õpet viiakse läbi vähemalt kaheksa õppetunni ulatuses nädalas.
9. Kool avab e-koolis eraldi lehekülje koduõppel oleva õpilase kohta.
10. Õpilane, kelle vanem soovib iseseisvalt korraldada oma lapse õppetööd, vabastatakse vanema taotluse alusel kooli päevakava ja õppekorralduse kohasest õppe- ja kasvatustegevusest. Sellekohase otsuse teeb õppenõukogu.
  - 10.1. Lapsevanem esitab direktorile kirjaliku taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest või hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest.
  - 10.2. Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama.
  - 10.3. Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest.
  - 10.4. Koduõpet läbiviiv isik koostab koostöös kooliga õpilasele kooli õppekavast lähtudes individuaalse õppekava, kus sätestatakse ära ka hindamise nõuded.
  - 10.5. Kool määrab õppenõukogu otsusega õpetaja(d), kes vähemalt üks kord poolaastas kontrollivad õpitulemuste omandamist.
  - 10.6. Koduõpet läbiviiv isik võib viibida kooli poolt korraldatavate õpitulemuste hindamise juures.
  - 10.7. Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse e-kooli.
  - 11.8. Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui kontrolli käigus ilmneb, et õpilasel on määratletud õpitulemused suures mahus saavutamata.

Väikeklass

1. Sobivam õpikeskkond õpilastele, kes oma käitumuslike erisustega vajavad individuaalset lähenemist.
2. Täitumuse piirnorm kuni 4 õpilast.
3. Klassi määratakse läbi Jõgevamaa Nõustamiskeskuse Rajaleidja.
4. Õpet viib läbi eripedagoog.

Täiendav õppetöö pärast õppeperioodi lõppu

1. Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks jäetakse õpilane täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.
2. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
3. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest või veerandite lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne “puudulik” või “nõrk” või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang.
4. Täiendav õppetöö viiakse läbi kohe pärast õppeperioodi lõppu kümne tööpäeva jooksul. Õppenõukogu otsusega võib teha ka erisusi, arvestades sellega, et täiendav õppetöö peab olema sooritatud enne õppeaasta lõppu, hiljemalt jooksva aasta 25. augustiks.
5. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.
6. Täiendavale õppetööle jäetud õpilasele koostab aineõpetaja plaani, kuhu märgib taotletavad õpitulemused, õpiülesanded ning nende sooritamise aja ja hindelise tulemuse. Plaan koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks jääb õppealajuhatajale, teine õpetajale ja kolmas õpilasele.
7. Täiendava õppetöö plaani kooskõlastab aineõpetaja Õppealajuhataja ja lapsevanemaga.
8. Õppenõukogu võib põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines pandud välja aastahinne “puudulik” või “nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase vanema või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Täiendav töö andekate lastega

Et parendada ja edendada tööd andekate lastega, selleks teevad õpetajad palju lisatööd, mille käigus saavad õpilased ettevalmistust osalemaks olümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel. Andekad õpilased leiavad omale rakendust ka koolis töötavates aineringides.